

Zážitková pedagogika: teorie holistické výchovy

Vlado Balaban

JIRÁSEK, Ivo. *Zážitková pedagogika: teorie holistické výchovy (v přírodě a volném čase)*. Praha: Portál, 2019, 272 s. Edice Gymnasion, svazek 06. ISBN 978-80-262-1485-4.

Monografie *Zážitková pedagogika: Teorie holistické výchovy (v přírodě a volném čase)* přináší čtenářům přímý pohled na oblast zážitkové pedagogiky ze strany autora, prof. PhDr. Iva Jiráska, Ph.D., který je předním odborníkem v této poměrně rozmanité oblasti. Profesor Jirásek působí jako garant studijního oboru Rekreatologie na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Je autorem velkého počtu publikací, článků a monografií zabývajících se oblastí zážitkové pedagogiky jak v České republice, tak v zahraničí. Kniha vychází v prvním vydání.

Celá publikace představuje prolínání filozofického ukotvení prvků, bez kterých není možné na fenomén zážitkové pedagogiky nahlížet. Neméně důležitý je filozofický rozbor polohy oboru zážitkové pedagogiky na pomezí pedagogiky volného času, kinantropologie a andragogiky. Autor na začátku zdůrazňuje, že kniha neobsahuje praktickou část, tudíž programovou náplň kurzů zážitkové pedagogiky, ale nabízí teoretický pohled jak na rozvoj tohoto oboru v minulosti a současnosti a jeho budoucí vývoj, tak i na vztahy mezi účastníky uspořádaných kurzů realizovaných na základě zážitkové pedagogiky a dalších jevů v souvislosti s jejím dynamickým rozvojem v postmoderní společnosti.

Kniha má 272 stran a je členěná na 14 kapitol, které na sebe vzájemně nenavazují. V těchto kapitolách nabízí profesor Jirásek teoretický a filozofický náhled na témata týkající se terminologického ukotvení oboru zážitková pedagogika. Dále odpovídá na otázky spjaté s pedagogikou, pohybem, časem, přírodou, společností, hrou, dramaturgií, reflexí, prožíváním a mnoha dalšími. Každá kapitola začíná úvodním prolo-

gem, po němž následují čtyři až osm podkapitol, ve kterých autor pečlivě popisuje detaily stěžejních fenoménů a představuje svůj pohled na ně. Na konci každé kapitoly je i stručné shrnutí, které čtenářovi shrnuje klíčové pojmy a jejich definice, které jsou v předchozí kapitole podrobně popsány.

Profesor Jirásek začíná osobním představením, ve kterém nás seznamuje se svou biografii a hned v úvodu ujasňuje, že předložený text je výrazně teoretický a vysvětlí čtenáři, jak s textem zacházet a jak si plně užít četbu tohoto díla. Autor objasňuje pojmy, jako jsou holistická výchova (která představuje praxi), zážitková pedagogika (která představuje teorii) a poukazuje na jejich ukotvení v edukačním prostředí. Autor zdůrazňuje, že během své profesní dráhy se orientuje především na propojení jak holistické výchovy, tak i zážitkové pedagogiky s Prázdninovou školou Lipnice. Dále odkazuje i na historické prvky, od prvotního hříchu, přes starořecké ideály, až k problematice pobytů v přírodě a pohybových rekreací, kde jsou představeny elementy transcendentalismu, turistiky a pohybových aktivit v přírodě, skautingu, českého fenoménu foglaringu, woodcraftu a trampingu. Čtenář je seznámen s filozofickým ukotvením každé z výše uvedených nesmírně důležitých epoch a hnutí. Následuje i představení moderních prvků výchovy v přírodě, kde jsou uvedeny tábornické školy, přechod od pobytu k výchově v přírodě, experimentální akce a projekt Gymnasion.

Profesoru Jiráskovi se úspěšně podařilo popsat terminologické a ideové pohledy na dnešní, rychle se měnící postmoderní společnost. Na konci knihy je samostatná kapitola *Shrnutí*, ve které se autor opět vrací ke každé z 14 kapitol zvlášť a velice stručně je popisuje. Na úplném konci knihy je *Rejstřík*, který obsahuje názvy významných pojmů a osob, o kterých kniha pojednává. Kniha je nezbytním prvkem odborné literatury jak pro studenty studující pedagogiku volného času, rekreologii či studenty jiných odborně blízkých studijních programů, tak i pro jejich učitele a samozřejmě i pro zájemce z řady veřejnosti, zejména instruktory volnočasových aktivit či vedoucí na prázdninových akcí.

Kontakt:

Mgr. Vlado Balaban, Ph.D.

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, Česká republika

e-mail: vlado.balaban02@upol.cz